

พันธุ์ปลาหลังเปิดเขื่อนปากมูล

ปลาแก้วไก่หรือปลาหมลาย

ปลาอีแจ๊ะ

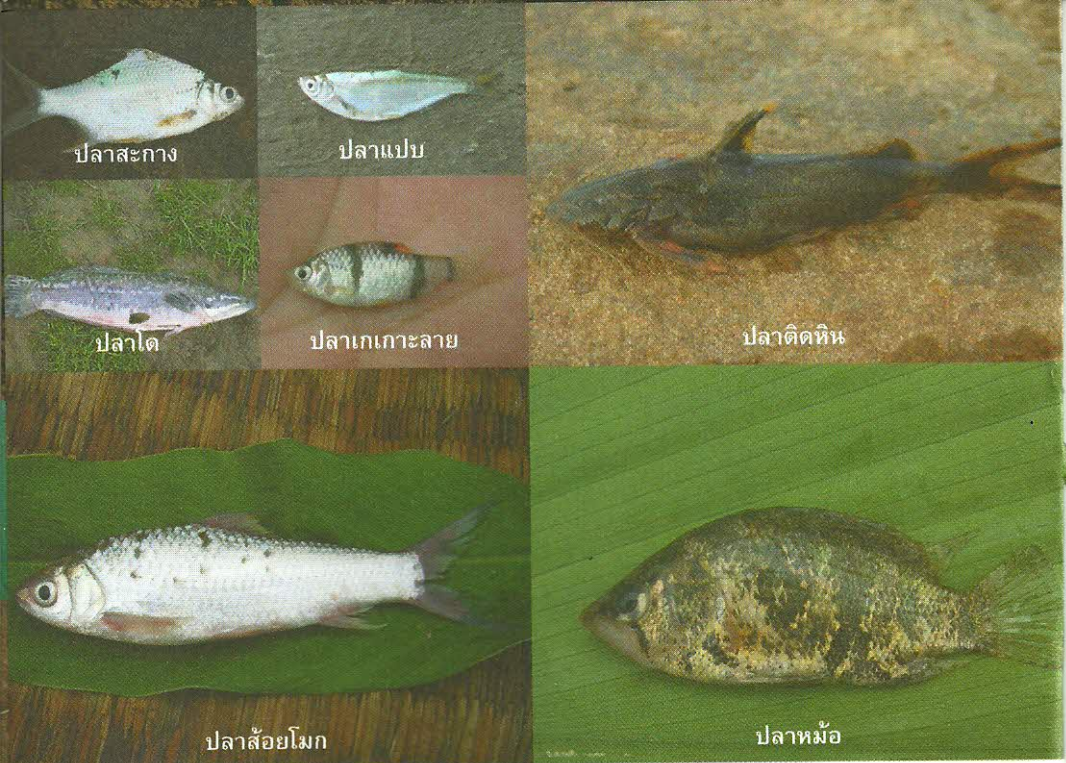
จัดทำโดย คณะนักวิจัยที่บ้านสมัชชาคนจนกรดีปากมูล
ร่วมกับเครือข่ายแม่น้ำเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARIN THAILAND)
กันยายน ๒๕๔๕

ปลาหมากมั่ง

ปลาหมูขาว

นับ จากเขื่อนปากมูลที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งกันขวาง
แม่น้ำมูล สร้างเสร็จและเปิดดำเนินการผลิตกระแสไฟฟ้าในปี ๒๕๓๗ ชาวบ้านที่เคย
ทำประมงในแม่น้ำมูลก็ได้รับความเดือดร้อน เพราะพันธุ์ปลาและปริมาณปลาลดลง
ซึ่งชาวบ้านได้ต่อสู้เรียกร้องเรื่องนี้ตลอดมา

มิถุนายน ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีมีมติให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
ทดลองเปิดประตูเขื่อนปากมูลทั้ง ๘ บานเป็นเวลา ๑ ปี และตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบ
ด้วยนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เพื่อศึกษาทางด้านนิเวศวิทยา ชนิดของ
พันธุ์ปลา เปรียบเทียบระหว่างปิดกับเปิดเขื่อนว่ามีเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ในอีกด้านหนึ่ง คณะนักวิจัยไต้หวัน (ชาวบ้าน) ของกลุ่มสมัชชาคนจน
กรณีปากมูล อันเกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการสร้าง
เขื่อนปากมูล ได้ตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษารวบรวมชนิดพันธุ์ปลาต่าง ๆ ที่กลับเข้ามายัง
แม่น้ำมูลหลังการเปิดประตูเขื่อน โดยมีชาวบ้าน ๒๐๐ คนจากหมู่บ้านตลอดสองฝั่ง

ปลาแกง

แม่ น้ำมูนเข้าร่วมเป็นนักวิจัย การจำแนกชนิดปลากะทำโดยพรานปลาท้องถิ่นผู้เป็นที่
ยอมรับของคนในพื้นที่จำนวน ๒๐ คน โดยมีเครือข่ายแม่ น้ำเอเซียตะวันออกเฉียงใต้-
ประเทศไทย เป็นผู้ช่วยวิจัย และเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เริ่มมีการเปิดประตูเขื่อน
ปากมูลเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๔ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ ครอบคลุมพื้นที่ ๖๕
หมู่บ้านบริเวณปากแม่ น้ำมูน ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากเขื่อนปากมูล

พ่อดำ ชาตะพันธ์ พรานปลาคนหนึ่งแห่งลุ่มน้ำมูนกล่าวว่า “เราเป็น
เจ้าของปัญหา เป็นคนที่ได้รับผลกระทบ ทรัพยากรของเรา ชีวิตของเราถูกทำลาย
เมื่อเปิดเขื่อน ปลากลับมา ธรรมชาติกลับมา ชีวิตเราก็กลับมาด้วย ทำอย่างไรให้คนอื่น
ได้เห็น ได้เชื่อในสิ่งที่เราอยากบอก ก็เลยคิดว่าต้องจดบันทึก ต้องรวบรวมไว้เป็น
หลักฐาน แต่ถ้าให้คนอื่นมาทำ ก็กลัวเขาจะทำได้ไม่ถูกต้องครบถ้วน เพราะคนในเมือง
เขาไม่เข้าใจวิถีชีวิตอย่างเรา ไม่รู้เรื่องปลา เรื่องแกง เรื่องแม่ น้ำเหมือนเรา ก็ต้องมา
ถามเราอยู่ดี ก็เลยคิดว่าทำเองดีกว่า...”

